

[Finn Christensen.]

meget ved vi om det i dag? Vi ved f. eks., at der kan ske forstyrrelser på lavtlønsområdet, hvis vi bare ukritisk forholder os således til fremmedarbejderproblemet, som vi har gjort hidtil. Hvad med nationalproduktet? Sker der i virkeligheden en omfordeling af dette nationalprodukt? Hvis vi tilfører samfundet en så stor gruppe lavtlønnede, sker der simpelt hen noget med lønkvotaen i samfundet.

Jeg er bange for, at hvis vi fortsætter uden en målsætning på dette område, risikerer vi at sætte gang i en udvikling, som ikke kan føres tilbage, og derfor kan det altså ikke nytte noget, at vi nu siger, tiden ikke er inde. Jeg tror i allerhøjeste grad, tiden er inde til at få en sådan analyse i gang, og jeg ville foreslå, at man f. eks. meget hurtigt optog drøftelser med svenskerne, som ikke mindst i de seneste år har haft en lang række problemer, og som i hvert fald må vide noget om, hvad konsekvenserne er på længere sigt af at basere sin økonomi på fremmed arbejdskraft.

Simonsen: Også jeg skal starte med at slutte mig til takken til arbejdsministeren for den redegørelse, vi har fået om gæstearbejderproblematikken. Jeg tror, det er gavnligt, at vi dermed kan få lejlighed til at drøfte de mange problemer, der knytter sig til Danmarks nye situation som gæstearbejderland. Det bliver formentlig ikke den sidste diskussion, vi får om disse problemer.

Jeg synes samtidig, når vi er i gang med takken, at der også er grund til at takke gæstearbejderudvalget for den betænkning, der er kommet derfra. Der er grund til at hæfte sig ved, at der har været tale om et efter normale forhold meget hurtigt arbejde og også, synes jeg, et meget fornuftigt resultat, når man tager i betragtning, at vilkårene for dette udvalgs arbejde egentlig ikke altid har været de bedste. Jeg tænker her på den stærkt følelsesmæssige debat, som ikke mindst i det sidste par år har stået om gæstearbejderproblematikken, hvor der pludselig er blevet stillet krav om fra offentlighedens side, at nu skal der være øjeblikkelige løsninger.

At der knytter sig en række problemer til gæstearbejderproblematikken, skal vi være de første til at erkende, men vi finder også,

at det ved en diskussion som denne er nødvendigt at fastslå, at det rent følelsesmæssige engagement måske undertiden tager lidt overhånd i debatten, og at en nøgtern stillingtagen i de forskellige faser af udviklingen måske havde bragt os nærmere en rimelig løsning, end tilfældet er i dag. Jeg tænker her f. eks. på projektet i Avedøre, som jeg om lidt skal komme tilbage til, og som for mig er et af eksemplerne på, at en ting kommer til at trække i langdrag, fordi debatten om den er mere følelsesbetonet end realistisk betonet.

En tilførsel af gæstearbejdere, som vi har set det i det sidste års tid, vil selvsagt give tendens til spændinger. Hvor tolerante vi end kan være i dette samfund, viser det sig alligevel, at der med mellemrum kommer optræk til diskrimination, som ikke uden videre forhindres ved love og bekendtgørelser — det synes jeg er vigtigt at gøre sig klart — men kun gennem den enkelte borgers ændrede indstilling over for mennesker, som kommer fra andre samfund. Jeg tror, at gæstearbejdernes tilstedeværelse i så henseende på mange måder kan være en nyttig inspiration til den almindelige kulturelle udvikling i et samfund som vort.

Det er givet, at der undertiden har været optræk i de senere år til udnyttelse af gæstearbejdere; det er der vel undertiden, desværre må vi sige, en tendens til, når mennesker, som ikke kender til sproget, som ikke kender til de dagligdags forhold o. s. v., kommer til et land. Så kommer vi desværre ud i situationer som f. eks. problemet om de uheldige boligforhold. Det er vel nok dér, vi har set de stærkeste tendenser til, om man så må sige, dårlig behandling af gæstearbejdere. Men jeg tror på den anden side, når vi ser på spørgsmålet om udnyttelse i forbindelse med boligsituationen, at vi må gøre os klart, at mange af de mennesker, der kommer til dette land for at få et arbejde, stiller andre krav til boligen, end vi danske har. Det er mennesker, der i første række kommer for at tjene penge, som de i så stor udstrækning som muligt sender hjem til familien i hjemlandet, og som derfor naturligvis stiller beskedne krav til boligens indretning. Det bevirker så, at vi desværre ser nogle uheldige eksempler, Vognmandsmarken for at tage et eksempel.

Som det fremgår af gæstearbejderudval-